

– Kādu laiciņu jums no manis būs miers, – džemperī pāri galvai stīvēdama, izmet Virdžīnija, bijusī sportiste, kura gandrīz divu gadu garumā ar manu palīdzību centās iekustināt avārijā sadragāto, vairākas operācijas pārcietušo kāju. Sīksta un neatlaidīga, vingrinājumus allaž izpildīja pacietīgi, tikai vaigos varēja manīt sāpju rievās. Īpaši grūtos brīžos pukojās: “Vai man viss mūžs būs jānodzīvo ar divām kreisajām kājām?” Nu viņa beidzot padevusies naudas grūtību priekšā. Man tās vēl tikai būs, lai arī cik uzmundrinošu smaidu es viņai veltītu.

– Galvu augšā, Virdžīnij! Visam ir savs sākums un savas beigas, arī krīzei un citām nelaimēm. Re, kopīgiem pūliņiem esam uzdabūjušas jūsu kāju tiktāl, ka, staigājot pa bulvāriem, čomaki jau atskatās!

– Grib pārlicināties, vai es nogāzīšos pie pirmā staba vai pie nākamā, – mana ilggadējā kliente atsmej, bet koncentrētā rievā pierē paliek, kur bijusi. Es zinu viņas sāpi, bet viņa par manējo nezina. Virdžīnija pēc autoavārijas nedeļa ne sabrauktu kaķi par savu turpmāko sportistes karjeru, gribēja vienīgi tikt vaļā no sāpēm, atgūt daudz maz līdzenu gaitu, tad apskatīties pēc kādas komandīņas vai sporta kluba, kur varētu dresēt jaunos sportistus un mazumiņu nopelnīt. Iekrātie līdzekļi, arī apdrošināšanas nauda izkusa pāris gadu laikā, pērkot zāles, veicot izmeklējumus, izejot rehabilitāciju un visvisādas procedūras. Masāža un vingrojumi pie manis.

Esmu laba speciāliste; vēl pirms nieka trim gadiem telefons zvanīja vienā laidā, brīvu pieņemšanas laiku ar uguni vajadzēja meklēt. Darbalaikā naudu vairs neliku makā – metu tieši atvilktnē, bet nedēļas beigās pārkrāmēju plastmasas maisiņā.

Nevajag aizmirst, vecenīt, ka visas pasakas sākas ar “reiz bija” – atsviežu sevi realitātē. Daudz mīļu vārdu pēdējā laikā dzirdēti... naudas vietā. “Jums ir visprasmīgākās rokas, Selēnīt, nezinu, kā turpmāk bez tām iztikšu.” “Labprāt turpinātu ārstēšanās kursu, bet... komunālie maksājumi atkal pieauguši. Vienīgais prieks, ka varu karoti un dakšiņu atkal valdīt.” Ha, un glāzīti noturēt – to es toreiz domās piebildu, lai gan manā sejā ar mokām turējās saprotošs un atbalstošs smails. “Aleksītim muguriņa jau pavisam taisna, nākamajā ceturksnī mēģināšu laist uz sporta nodarbībām. Un tas – vienīgi pateicoties jums.” Tā viņi, mani klienti, bārstīja laipnus vārdus un atvadu sveicienus, bet es pēc dažām nedēļām attapos pie tukša plānotāja.

Manas perfekti izveidotās fizioterapijas prakses vairs nav. Atliek noņemt no sienām anatomijas shēmas, sertifikātus, pāris dabasskatu (aprasojušas plūmes pielijušā dārzā un neganti salta ziemas taka, kurā vīd Silvio pēdas), nolobīt no griestiem plakano, gaismu vienmērīgi klieđejošo lampu, izvākt masāžas galdus, milzīgās vingrošanas bumbas, tepikšus, mazās hantelītes, kasti ar jūras smiltīm, izslaucīt pēdējos putekļus, aizslēgt un atdot atslēgas pārvaldniecei. Viņa droši vien nopūtīsies un teiks: kur ņemšu citu tik labu īrnieku? Bet galvā jau veidosies simt piecas jaunas shēmas: kuru iedabūt šajās sienās manā vietā? Nebūs viegli tā uz sitienu dabūt jaunu

nomnieku, kur nu vēl tik izdevīgu, kāda biju es. Maksājumi vienmēr nokārtoti laikā, naktis klusu un mierīgi. Tā vis nebūtu, ja šajās telpās ieviestos bārs vai laimētava.

Zvans, un pēc stundas ceturkšņa viņa ir klāt.

– Ideāla vietiņa aptiekai vai rotālietu veikaliņam! – Es bezrūpīgi uzsmaidu pārvaldniecei, cerot, ka tādējādi viņas uzmanība tiks novērsta un neatskanēs jautājumi par maniem nākotnes plāniem. Man patlaban nav atbilžu. Protams, saimniecei – nu jau bijušajai – savus nākotnes nodomus neatklātu pat tad, ja tie būtu zināmi man pašai. “Par to es domāšu rīt,” man uz mēles ir klasiskā dežūrfraze, bet to nenākas izmantot. Kopš šī brīža viņai par mani vairs nav intereses – to man vajadzēja saprast jau pirms piecām minūtēm. Par laimi, ir dažas lietas, kas jānokārto nekavējoties. Pēdējās atskaites ieņēmumu dienestam. Komunālie maksājumi par dzīvokli. Sludinājumi avīzē un internetā par mašīnas maiņu. Jaunajā dzīvē nāksies iztikt ar mazāku un ekonomiskāku. Pirms kārtējā mēģinājuma – ja nemaldos, piektā – kļūt par miljonāri. “Uz cita nelaimi izstiepies, uz savu – saraujies,” – prātā iešaujas kārtējais teiciens iz klasikas. Ja vēl sāks uzpeldēt citāti no Bībeles, tad mans “jumts” tiešām ir prombraukšanas stadijā. Ja tā padomā, – beidzamajā piecgadē arī es esmu barojusies no svešām nelaimēm! Insulti, avārijas, līki mugurkauli, artrozes, visādu slimību sekas bija manas līdzšinējās labklājības avots. Tiesa, daudziem manas zināšanas un prasme palīdzēja atgūt veselību, pat darbaspējas, savukārt mana dzīve gāja tikai uz augšu – tiku pie labas mašīnas, dzīvokļa, apģērba, varēju ceļot.

Man ir nelieli iekrājumi. Tomēr darbs jāsameklē tuvākajā laikā. Par to mazliet jāpadomā.

Ir pagājusi nedēļa kopš manas prakses slēgšanas. Inventārs ietilpināts pastāvīgi promisesošā dēla istabā; retajās ciemošanās reizēs tas viņam diez vai traucēs, ja vispār tiks pamanīts. Bilde ar plūmēm un pēdām atbalstītas pret palodzi. Ja vajag, lai piekar pie sienas. Šobrīd tās manu prātu nenodarbina vairāk kā mazo Āfrikas valstiņu mūžīgā dumpošanās.

Papīru lietas nokārtotas, tagad varētu vai nu mirt, vai arī sākt jaunu dzīvi. Mani gan vairāk interesē, kāda tā jaunā dzīve varētu izvērsties, tālab miršana pati par sevi atkrīt.

Lai pārliecinošāk nonāktu pie konkrēta rīcības plāna, varbūt sākt no beigām: noskaidrot, ko labāk NEDARĪT. Piemēram, nemeklēt padomu sieviešu žurnālos. Jo es nevēlos nedz jaunu matu krāsu, nedz jaunu kurpju pāri, mīļdzīvnieku vai pašu mīļāko; nevaru atļauties apceļot pasauli vai mainīt ticību. Mana vienīgā ticība esmu es pati. Manai dzīvei pietiks... ar ticību – jā, bet vai ar pašreizējo naudu? Ko vēl nedarīt? Nebūtu arī jēgas piedzerties vai ar kādu (iedomātu) iemeslu braukt pie Normunda, bijušā vīra, lai iegrozītu vienu nakti “senās mīlas vārdā” ar pusduci remdenu glāstu. Varbūt uz trim četrām dienām “norakties” pie Nadīnas? Senā skolasbiedrene, “lielās dzīves” sākumā dabiski pazaudēta, bet mana trešā miljona pelnīšanas laikā no jauna satikta. Viņa būs īstais cilvēks, kurš neko neprašās, nepārmetīs, nemācīs un nesprediķos. Jo Nadīnai dziļi vienalga, kas notiek ar citiem. Lai kas ar mani vai kādu citu notiktu, Nadīnas dzīvē tas nekādas pēdas neatstās. Vienalga, cik nošņurkusi persona pie viņas ierastos, tā jebkurā

gadījumā varēs justies par Nadīnu pārāka. Arī tas viņai būs vienaldzīgi.

Mašīna vēl nav pārdota, bet es sēžos maršruta autobūsā. Man nav vajadzības izrādīties. Iespaudu uz Nadīnu atstāt nav iespējams, jo viņa, šķiet, nepamana neko, kas neattiecas uz pašu, abām meitenēm un vīru.

Kāpju sabiedriskā transporta līdzeklī, rokās turēdama blīvi piestūķētus *Supernetto* veikala pārtikas maisus. Negribu spīdēt ar dārgiem produktiem, Nadīnas vēders pie tādiem nemaz nav pieradis. Kā nekā mūsu pazīšanās atsākās ar poļu makaroniem un konserviem...

...skaistajos, cerību pilnajos deviņdesmitajos. Tiesa, vienu sapni jau biju paspējusi izsapņot. Nu, varbūt divus. Par ideālu laulību un lauksaimniecībā (svaigā gaisā, sviedriem matos, melnu muti) sapelnītu lielu naudu. Tie varbūt nebija divi atsevišķi sapņi, bet viens liels. Toreiz Normunds, ticis pie vecvecāku zemes un skaistas sievas (manis), uzsāka nesteidzīgu, pamatīgu saimniekošanu, kurā nebija vietas riskam un karstas putras strēbšanai. “Sākumā, zināms, vairāk nāksies ieguldīt nekā nopelnīt,” viņš prātoja, un es – vismaz pirmajos gados – māju līdzī ar savu glīto galvu. Tehnika, lopi, minerāļi. Lietavas, atkušņi, sausums, sīpolu muša. Dēls izauga, tēvu savām kājām ejam tikpat kā neredzējis. Kā tie senie, miermīļīgie ļautiņi, kas, jātņiekus-iekarotājus zirga mugurā ieraudzījuši, uztvēra tos par vienu veselumu un nodēvēja par kentauriem, tā arī mūsu dēls bērnībā varbūt uzskatīja, ka viņa tēvs ir kaut kāds traktortauris, cilvēks ar kāpurķēdēm. Protams, viņi labi sapratās, īpaši kopš puikas trīs gadu vecuma, kad tas jau varēja ierāpties kabīnē un paraustīt kloķus. Apmēram gadu zēns no dzelzs rumaka

neatgāja ne soli. Vīrs bija sajūsmā, ka aug tiešais pēctecis un kāpurķēžu mantinieks. Vēlāk gan dēls izrādīja interesi par dzīvniekiem, tad – par datoru. Par nelaimi, viņš nebija vienīgais, kam intereses mainījās. Ko man darīt? Es savu “ģimenes vali” satiku vien pēc saules rieta. Man nekad neizdevās apsteigt Normunda māti, kura ulmanlaiku raitajā solī allaž tecēja pāri laukam ātrāk par mani, lai savu pārčaklo atvasi spēcinātu ar siltumkārbā sarindotām kotletītēm vai biezpiena plācenīšiem un bērzu sulas pudeli otrā rokā. “Viņš kultivē tālo lauku blakus cirsmāi. Es aiznesīšu, Normunda māt!” Ne reizi vien es pūlējos panākt pavisam sīciņu novirzi no akmens cietās dienaskārtības, bet neko vairāk par atrunu “man tāpat šobrīd nav, ko darīt” vai “mazais, man šķiet, naktī bija nemierīgs, pasēdi vien pie viņa” tā arī neizdevās sadzirdēt, pirms viņas soļi liksmi nodipēja uz lieveņa. Satumstot darbarūķis ierūcināja sētā, nomazgāja zābakus, notupās pie suņa, lai izbužinātu tam skaustu, apspriedās ar dēlenu un māti par dienā padarīto un nepaspēto, iekrāva kuņģī vakariņas, iztīrīja zobus, ievēlās gultā un veselas astoņas minūtes veltīja man.

Ar katru jaunu pavasari arvien dziļāk zemē grima cerība kopā – protams, trijātā! – apceļot pasauli. Vismaz Eiropu. Kaut vai Latviju, velns parāvis! Te vētra šķūnim nocēla jumtu. Apaļa summiņa, lai to dabūtu atpakaļ vietā. Citugad sivēniem piemetās kaut kāda sērga. Zāles, man aizdomas, maksāja vairāk nekā jauni cūcēni. Tad bija jābūvē fundamentāls žogs apkārt dārziem, lai atvairītu zvērus. Vai lētāk nebūtu izrakt pamatīgu bedri, noklāt ar zariem, garnējumam pataupot spaini kartupeļu, un sagaidīt nešķīstenus klusi un ekoloģiski?

Bet man jau tolaik nebija balsstiesību. Pati biju no tām atteikusies mīļā miera labad. Par laimi, mīlas neprāts pārgāja, kā secinājuši gudri ļaudis – četrus gadus laikā. Paņēmusi bulļa naudu it kā modīgu zābaku iegādei, iepirku Lietuvas pierobežā no šeftmaņiem kaudzi pirmās nepieciešamības preču, noīrēju busiņu ar visu šoferi, puiku deportēju uz bērnodārzu un metos piedāvāt autoveikala pakalpojumus attālos, tolaik vēl apdzīvotos lauku nostūros, kuri dažviet jau grasījās nozust pat no orientieristu kartēm. Kreisais benzīns transporta līdzeklim, kraisie makaroni un cigaretes pircējiem, kraisais solis ar spēkrata stūrētāju Silvio... Nekas gan nesākās izcili strauji; sākumā allaž uzradās kāds traucēklis kā no manas, tā Silvio puses. Pirmkārt, nebija laika – maršruts svešs, nepārbaudīts, preču dažkārt pietrūka, citreiz palika pāri, momentā vajadzēja izdomāt, kur to likt līdz nākamajai tūrei, jo transports tajā pašā dienā bija jāatbrīvo. Silvio mūsu mazais bizness šķita itin pieņemama haltūra pēc smagas darbdienas. Privātā būvfirma, kurā Silvio strādāja, veica galvenokārt pārbūves, remontus un nojaukšanas, cerēja uzvarēt kādā konkursā, dabūt nozīmīgu objektu, tomēr ne reizes to nesusiedza. Gandrīz visi strādnieki brīvajā laikā piepelnījās, izmantojot savas amata prasmes: viens vilka elektrību viesu namiņos vai pirtīs, cits mainīja dzīvokļos logus, cits pārbūvēja apkures katlus, vēl kāds niekojās ar flīzēm vai tapetēm. Busiņa vadītājs, būdams labās attiecībās ar šefu – un tādās viņš bija ar visu pasauli –, drikstēja mašīnu vakaros turēt mājās un pabraukties, ja nu ļoti vajag. Benzīns, protams, jālej katram pašam – to es sapratu ij bez teikšanas. Maršruts drīz tika nogludināts, mums sāka raisīties

sirsnīgas sarunas, un spēcīgais, glītais, *nonstopā* smaidošais baltkrievu izcelsmes jauktenītis mani, izrādījās, bija iedrebinājis kādu mazliet apputējušu stīgu. Braucot viņš mēdza vārties vienā laidā un turpināja to darīt, kad apstājāmie, lai vērtu durvis pircējiem. Nereti tieši Silvio runas dāvanas ļāva iztirgot visu preci līdz beidzamai lauru lapai. Tas notika vēlāk, kad jau bijām iestrādājušies. Sākumā man patika Silvio, istajā vārdā Dmitrija, vitalitāte un egocentrisms: viņš varēja stundām stāstīt par sevi, tad vēl drusku par šo tēmu, visbeidzot maza atkāpe, pievēršoties savām iecerēm, kā arī nākotnes plāniem. Turklāt nekādas sarunbiedra, pareizāk, klausītāja, izprašāšanas! Diez vai es gribētu vienkāršam *profenes* puisim izgaismot savus dvēseles nostūrus. Diez vai viņš sākumā maz pamanīja, ka es pārsvarā klusēju. Retos brīžos, mainījis tēmu, šoferītis jūsmoja par toreizējā Itālijas premjera bagātību, plašo sirdi, dzīves stilu, tādējādi iegūstot Silvio vārdu. Viņš tik dziļi iegāja tēlā, ka, pievienojot nedaudz mafijas aromāta, lika izgatavot melnas vizītkartes ar smalki izvītiem zelta burtiem “Silvio. Transporta pakalpojumi. Ātri un diskrēti”. “Vai neož pēc tādas kā killeru firmas?” es viņu ķircināju. Bet “mafiozo” atieza skaistos zobus vēl platākā smaidā, ja tas vispār iespējams, un teica: “Savējie sapratīs!”

Daudzi autobusu maršruti tolaik tika pārkārtoti vai slēgti, valsts veikali aizvērti. Bija pienācis apsviedīgu ļaužu laiks. Mana iepriekš pārdomātā taktika izrādījās diezgan pareiza: rajona avīzē izpētījusi iedzīvotāju sūdzības par pakalpojumiem, precēm un to kvalitāti, vispirms pati ar mašīnu izbraucu nolūkoto apvidu, ļaužu pulcēšanās vietās izlīmēju informatīva satura lapiņas ar

solīdu drukātu tekstu: “Tādā datumā un tikos jums būs iespēja pārtikas un higiēnas preces iegādāties autoveikalā par pieņemamām cenām.” Braukdama mēģināju arī aplēst, cik laika paies pārvietojoties, cik – stāvēt un tirgojoties. Tiesa, man neienāca prātā, ka ikvienā punktā jāpieskaita runas stunda, kas jāziedo “komunikācijai ar vietējo diasporu”, kā būtu rakstīts avīzē, ja es kandidētu pašvaldības vēlēšanās.

Lētu precī varēja iepirkt arī pierobežas pilsētīnās Lietuvas pusē. Robeža tobrīd vēl nebija plaši atvērta, pāri tikt gribētāji ar privātajiem vāģiem drūzmējās diennakti garās rindās: stāvēja, gulēja, ēda; toties satiksmes autobusi gāja pēc saraksta. Itin bieži kādā no autobusiem biju arī es; turpceļā – tukšām rokām, toties atgriezos, tā iekrāvusies saiņos un pakās, ka mati vien redzami. Sākumā preces vedu uz labu laimi: konservus, eļļu, cigaretes, makaronus, zeķbikses. Pirmajos andeles reisos atklājās sīkākas nianse – kas maniem klientiem vajadzīgs pilnīgai laimei. “Zortimentam” pievienojās mazās, košraibās alus bundžiņas, kuras vaļā nāca ar tik smeķīgu, bučai līdzīgu skaņu, ka jebkurš pākis – ar sirmumu ūsās vai gluži bez tām – brīdi sajūtās kā īstens amerikāņu filmas varonis, rētais un vienaldzīgs par sadzīves ķibelēm, nesaudzīgs pret dzimtas ienaidniekiem, īsajā mirklī starp divi varoņdarbiem iegāžot dzēriena šlakatu savā seksīgajā mūlī. Par apstiprinājumu viņa nozīmīgumam kalpoja dēlēna vai brāļuka dedzīgais skatiens, gaidot skārdenes satura nullpunktu, lai izlūgtos šo košo taru savai kolekcijai, kura aizņem pusotra plauktiņa šķūnīša dziļumā. Bērniem vajadzēja arī košļenes, kinderolas, matu sprādzītes, bumbas un mīkstos zvēriņus, savukārt sievietēm – lētās

poļu matu krāsas un litrīgos šampūnus, kas, pudeli vien atverot, izplatīja ķīmisku smaku pār deviņi novadiņi. Es ar tādu neatļautos mazgāt pat patversmes suni, bet šīs pirka un priedējās kā skolnieces. Manā paunu žīda preču klāstā vajadzēja būt arī pamperiem, higiēniskajiem ieliktnīšiem un dažām sejas krēma kārbām no “dārgā gala”, lai sieviešiem būtu apskatāms un aptaustāms, tā sakot, materializēts sociālais statuss vai būtu iegāsts uz atšķirīga pasaules uzskata un savstarpējo attiecību “režģa” bāzes izmest lingvistisku pūku.

– Manējais dabūja labu naudiņu par baļķiem, un es tādu krēmu varu atļauties. Pat vēl labāku, bet... ko nu šitādā dražu bodē atradīsi.

– Tavējais iebaroja mērniekus un veselu meža šķēli dabūja klāt uz “topogrāfiskās neatbilstības” rēķina. Labāk nebūtu muti vaļā vērusi, bet vaigus, kā vienmēr, smērējusi ar bebra taukiem!

– Smērē pati! Vaigus un visu pārējo. Jūsu kupicas vispār bija purvā nogrimušas. Tā ir, ja laukus nekopj, kā nākas. Tad nekas cits kā bebbri neaug.

– Paklau, Sveta tomēr prātā nav ņēmusies: bērniem nav, par ko paiku nopirkt, bet sagrabās pilnas rokas pamperu. Bērni staigās sausām pakaļām, pašai būs vaļa gulēt augšpēdu un taisīt nākamo. Mēs, jaunas būdamas, neslinkojām, diennaktī četrdesmit autiņus izvārijām, izskalojām un izpletējām!

– Un ko tu, čaklā, dabūji vecuma galā? Mīļos mazbērnus uz kakla, kuri akurāti palīdz pensiju notērēt. Re, tev kājas metas likas, šiem desu kules un konservus stiepjot!

Kamēr gaisā šurpu turpu lidoja tikai vārdi, mēs nejaucāmies pa vidu. Ja nonāca līdz vēsturiskām patiesībām

(“neaizmirsti, kā tava māte ar manu tēvabrāli...”), sarunas dalībnieku sejas saspringa un attālums starp viņiem strauji saruka, Silvio atplauka bolivudiskā smaidā un iz furgona dzilēm uzbūra jaunu konfekšu vai cepumu šķirni, piedāvājot visam runas korim to nogaršot, tad kopā izlemt, vai vest to nākamajā nedēļā vairumā. Lai kam tieši vienā tādā reizē, sūkājot plānu, riekstiem apbārstītu cepumu, man acīs iekrita viena no pircējām, kura, tāpat kā vairums sieviešu, pie mūsu andeles vietas piebrauca ar mūžvecu, nobružātu, taču izturīgu riteni, kam aizmugurē uzmunsturēta trušu vai jūrascūciņas būrim līdzīga drāšu kaste. Tādā ar labiem panākumiem piecu kilometru rādiusā var pārvietot visu ko – vai tas būtu burkānu maišelis, kucēns, tukšās pudeles, maize, tiklab arī baraviku loms.

Katrā mūsu apgādātajā apvidū droši vien mājo skolo-tājas, pašvaldību darbinieces, pastnieces un viesu māju saimnieces, taču tām ir mašīnas un viņas pilsētā sapērkas visu, ko vajag. Manas pircējas savā ziņā ir diezgan līdzīgas. Abpus mutei visām ievilkušās vertikālas rievās, acis pētošas, nogurušas un neuzticīgas. Satiekoties lūpu kaktiņi drusku pavelkas uz augšu, bet smaidis nekad nav “līdz ausīm”. Viņas sasveicinās, drusku apceļ cita citu par izskatu, apģērbu, nopēta atvesto preci, izrunājas par nedēļu veciem jaunumiem, sapērk vajadzīgo, vēl stundas ceturksni pavāvuļo, tad nozūd kur kurā, parasti riteni stumjot pie rokas, jo ar pamatīgi piekrauto bagāžnieku balansēt uz nelīdzenā ceļa riskē tikai jaunākās un veiklākās. Vīrieši, galvenokārt pensionāri, ierodas ar dārza ratiņiem.

Nadīna, kaut arī veselīgu sejas krāsu, bez drūmuma sejā, ar nepretenciozu apģērbu un obligāto divriteni,

kopumā vizuāli atbilda vispārējam pusmūža lauku sievietes imidžam; es viņu sazīmēju pēc brīvā, platā “ē”, kad tā sāka šķendēties, ka visu sapirkto nejaudājot sakrāmēt grozā. Sākumā apjautājos, vai kalsnajai pircējai nav radu Liepājas pusē. “Nu, skolu es tur pabeidzu,” viņa strupi noteica, pagriezusies uz prombraukšanu. Piepeši – vai nu pēc auguma līnijām, vai pēc balss – pazinu bijušo skolasbiedreni. Nadīna mācījās klasi augstāk; nekādas ciešākas saskarsmes nebija, jo es taču skaitījos pie “sīkajiem”. Bērnībā gads līdzinās mūžībai, nevis kā darba dzīvē, kad laiku mēra no viena atvaļinājuma līdz nākamajam.

Nadīna skolā izcēlās nevis ar sekmēm, bet labiem rezultātiem sporta sacensībās. Ak jā, tās bija fizikultūras stundas, nevis sports. Tolaik mana uzņēmējdarbība sauktos spekulācija, bet šoferītis Silvio, strādnieku šķiras pārstāvis, būtu ieaicināts komunistiskās partijas rindās, būdams patiesas tautu draudzības, nevis vienkārši seksa galaprodukts. Nebija nekāda seksa, nebija!

Un, protams, nevarēja notikt tādas lietišas (gan jau tīras klačas), kas tika apspriestas vecāko klašu meiteņu lokā – ne lielākās grupiņās par trim –, ka mūsu pašu kolhoza puiši pēc zaļumballes noķēruši čigānu meiteni Lūciju, kas atgriezās no cukurbiešu ravēšanas un putekļainu, sasviđušu, turpat parciņā kopīgi “paņēmuši priekšā” visas nakts garumā. Mēs, tobrīd sestklasnieces, pusi čukstētā pat lāgā nesapratām. Avīzēs par ko tādu nerakstīja, televīzijā nerādīja. Pārņemtas ar savām tikko iepazītajām mēnešreizēm, kas dažbrīd bija tik sarežģīti prognozējamas un savaldāmas, uztvērām vienīgi to, ka Lūcijai sasodīti nav paveicies, vēlā vakarā gar parku vienai ejot. Kālab pat kapļa kāts bijis asinīs, vispār netapa

skaidrs. Kādu laiku viņa turpat mūsu skolā bija mācījusies, pareizāk, uzturējusies, jo daudzo kavējumu dēļ nereti tika atstāta uz otru gadu. Kļuvusi piecpadsmit gadus veca, savas tautas izpratnē meitene skaitījās pilngadīga, izdodama pie vīra, un vecāki to izņēma no skolas. Lūcijas ģimene, šķiet, piederēja pie diezgan trūcīga klana: dzīvoja koka mājēlē bez labierīcībām, pārmaiņus strādāja lauku brigādē. Vasaras beigās, kad čukstēšana vēl nebija aprimusi, čigāni nozuda no mūsu teritorijas. Kas viņus meklēja, kas vispār atminējās... Nadīnas ģimene no skolas dzīvoja diezgan tālu; ziemas mēnešus bērni pavadīja internātā, bet rudenos un pavasaros katru dienu tos desmit kilometrus mēroja kājām ar visu smago skolas somu. Ja laimējās piecelties pirmajai un paķert brāļa riteni, tad mamma savukārt pamanījās aizmugurē uzsēdināt māšeli (arī tā nebija bez somas!). Nav brīnums, ka krosiņā Nadīna tālu aiz muguras atstāja ne vien visas meitenes, bet arī lielāko daļu puiku.

Kad biju Nadīnai atgādinājusi vecos laikus, viņas sejas izteiksme galvenajos vilcienos palika tāda pati kā iepriekš, nepaužot ne izbrīnu, ne nostalgiju. Nācās uzdot papildjautājumu: vai viņa atceras tādu Selēni, kura mācījās klasi zemāk? Vienlaikus domās izstrādāju pati savu dosjē, kuru viņa varbūt gribēs dzirdēt, kad būs mani pazinusi, – gludāku, drusku spožāku, tomēr ticamu, atbilstošu iespējamai dzīves trajektorijai, kāda tā varētu būt apdāvinātai meitenei pēc nomaļa miestiņa astoņgadīgās skolas beigšanas. Daiļrunība nebija vajadzīga: Nadīna mani atcerējās, pateicoties samērā retajam vārdam, bet lielu interesi neizrādīja, nemaz nerunājot par “apbēršanu ar jautājumiem”.

Mūsu “fišbusiņš” (bijām sākuši vest arī dažas kastes kūpinātu zivju) iestrādāto maršrutu veica reizi nedēļā. Nadīna ieradās vienmēr – vai bija krusa vai migla. Jautājumi “vai melnās veļas ziepes arī vēl ražo?”, “dot sīceni vai varbūt mainīsiet piecdesmitnieku?” nozīmēja vien ikdienišķas pircēja un pārdevēja attiecības. Gadalaiku maiņa Nadīnas garderobē atspoguļojās vienīgi gumijas iešļūceņu nomaiņā pret zābakiem, kā arī vējjakas biežumā, nevis kvalitātē. Jācer – mans pašas tēls ar piegulošajiem džinsiem, sniegbaltajām krosenēm un enerģiskajām kustībām rādīja veiksmīgu cilvēku labākajos gados. Man uz pieres nemanīja (pat ne Braila rakstā) tuvojošās šķiršanās zīmes, ne ēnas, ko rada pārāk izmisīga vēlēšanās pašai noteikt savas dzīves vilciena grafiku un, galvenais, virzienu. Nevienas rievās, kurā ierakstīta neprasmie justies pusaudža dēla domās un problēmās; tā bija gandrīz tikpat gluda kā tālajos skolas gados. Mēs riņķojām pa atšķirīgām orbītām, kuras krustojās reizi nedēļā.

Nepastāvēja pat vissīkākais iemesls, kālab lai man, piemēram, būtu interese par Nadīnas māju. Vienīgās runas vēl joprojām raisījās tikai par preču sortimentu un sīknaudu.

Tomēr kādā īpaši dubļainā novembra pēcpusdienā, kad redzamība strauji tuvojošās tumsas un smidzinošā lietus dēļ saruka līdz dažiem soļiem, es piedāvāju viņas pirkumus, divriteni, kā arī Nadīnu pašu nogādāt pēc norādītās adreses. Viņa priecīgi piekrita.

– Jāpastumda ričuks pa ceļmalas zāli, lai dubļi mazliet atlec, – viņa noteica, iepirkumu maisiņus atdevusi Silvio, tad iecēla furgonā puslīdz tīro braucamrīku un izstāstīja ceļu.

Tā bija tāda pati kā citas pēckara laikā celtās viensētas – māja, pagalms, augļu koki, suņa būda, aka ar tai līdzās augošu bērzu, zemu sētu apjots sakņudārzs, cik nu puskrēslā varēja saskatīt. Taisni tā, kā biju iedomājusies.

– Labi, Nadīn, tad līdz nākamajai nedēļai! – Palīdzējusi izcelt viņas mantību, es grasījos kāpt atpakaļ mašīnā.

– Varbūt... ienāksiet uz tēju? Esat krietni izmirkuši – vēl vairāk nekā pircēji, un jūsu šīsdienas brauciens ir galā, vai ne? – Viņas uzaicinājums bija mazliet negaidīts.

– Ja šoferītis neiebilst... – es iesāpus paskatījos uz Silvio, kā izpildot noteiktu pieklājības rituālu. Noteikt, ko mums darīt, patiesībā bija vienīgi manā ziņā.

– Krūze silta dzēriena būtu pašā laikā, – uzrunātais atsaucās, izlocīdamies no kabīnes. Lietus nemitējās ne mirkli, verandā saimnieci gaidīja sadrūvējies kaķis.

Tēju, protams, dzērām virtuvē. Namamāte mūs neapgrūtināja ar sadzīvisku plāpāšanu, bet veikli izsaiņoja pirkumus, tos ierasti šķirojot pēc vajadzīgā novietojuma: daļa ledusskapī, citi plauktā, galda atvilktnē, jaunās galošas aizdurvē. Mēs malkojām piparmētru tēju, krūzes patikami sildīja rokas, acis tikmēr kā bērniem klejoja pa svešajām telpām, arī istabām, jo abas durvis stāvēja pusvirus. Vienā ar muguru pret mums klubkrēslā bija samanāms vīrieša siluets, priekšā – televizors, blakām – ēdiena šķīvis. Otrā istabā divas pusaudzes, uz vēdera gultā iemetušās, lasīja grāmatu, laikam mācījās. Patiesi, kas gan te bija stāstāms vai skaidrojams? Nadīnas ģimenes dzīve bija acu priekšā kā uz delnas: vienkārša, paredzama, nemainīga. Ne nabadzīga, ne bagāta. Ne slikta, ne milzum laba.